

wanneer zij gekookt wordt met maïsmeel), en men nu te Parijs beschikt over veertienduizendvierhonderdtwintig nuancen, voelt men hoe ver reeds overbodige ballast werd uitgeworpen.

Voor de Gobelins in de Provinciale Griffie te Haarlem, waar ik zoowel ontwerper als cartonier was, werkte ik met cartons op papier, sterk in de teekening doorgevoerd. De kleur, die in mijn ontwerpen al zeer beperkt was, leverde geen bijzondere moeilijkheden op, waardoor volstaan kon worden met een notering in vet kleurkrijt. Mijn laatste Gobelin voor de Nieuw-Amsterdam wordt geweven naar een olie-verf carton, hetgeen geheel is opgebouwd naar een schema van 3 toonhoogten van elke kleur. Het is uiterst

degelijk uitgevoerd omdat ik het als voorbeeld wil bewaren voor mijn opvatting van een cartonbewerking. De uitvoering in waterverf of tempera geef ik beslist de voorkeur wanneer ik werk met wevers die reeds vaker mijn cartons bestudeerd hebben. Jammer is alleen dat meestal de cartons deernlijk gehavend de werkplaatsen verlaten, wat vooral bij papier de voorbeelden gauw verloren kan doen gaan.

Ten slotte een enkel practisch voorbeeld dat een denkbeeld kan geven van de besproken vereenvoudiging.

Bezien wij b.v. de mouw van een blauwe jas (zie afbeelding 3), dan is a het licht, b de halve toon en c de schaduw. Naar gelang men méér toonen blauw ter beschikking heeft is men in staat deze mouw

verfijnder weer te geven. Immers kan men tusschen a en b en tusschen b en c toonen inleggen en zoo noodig daartusschen nog meer.

Hoe zal het vlak dan werken? Fijn en zwevend, als kleur vrijwel krachteloos. Men zal van dichtbij de ruigheid van de draad herkennen, maar op een afstand kan men denken aan de vervloeiing van een geaquarelleerde teekening. De draad speelt te weinig een rol van betekenis. De wol trilt niet meer. Denk u nu in dat de wever slechts 3 nuancen aan blauw bezit, dan kan hij deze in streepen naast elkaar weven. Op zeer grooten afstand zal de werking hiervan doelmatig zijn, omdat door den afstand de kleuren in elkaar vloeien en tóch bewaard blijven als kracht. Van naderbij is er dan echter weinig verband en geen vorm in de blauwe arm. Daarom laat de wever de drie kleuren tands-gewijs in elkaar grijpen. Hij kan a over b uitbreiden ('t licht groter maken), en b over a (het licht krimpen) a en b kunnen ook gelijk in waarde blijven doordat om de beurt een tand a in b steekt en een tand b in a enz. Dit kan